

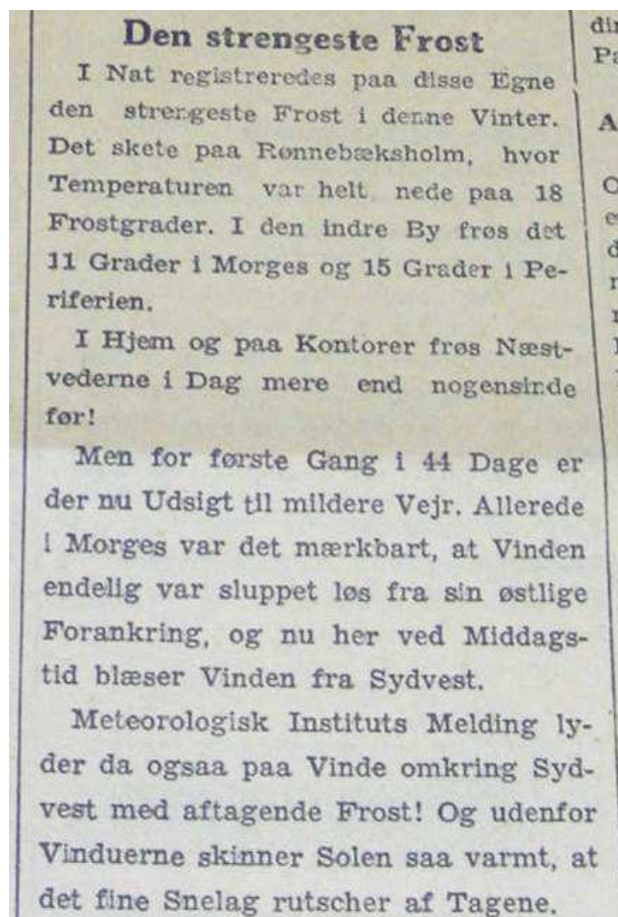
Raunstrup og Holmegårds kamp mod ilden

Børnekulturugen 2010

Gods brand-hærgen

Historien jeg skal fortælle foregår for ca. 60 år siden, jeres oldeforældre kunne have været vidne til det eller læst om det i avisen. Det er faktisk ved at læse i de gamle aviser at jeg har fundet ud af hvad der var sket.

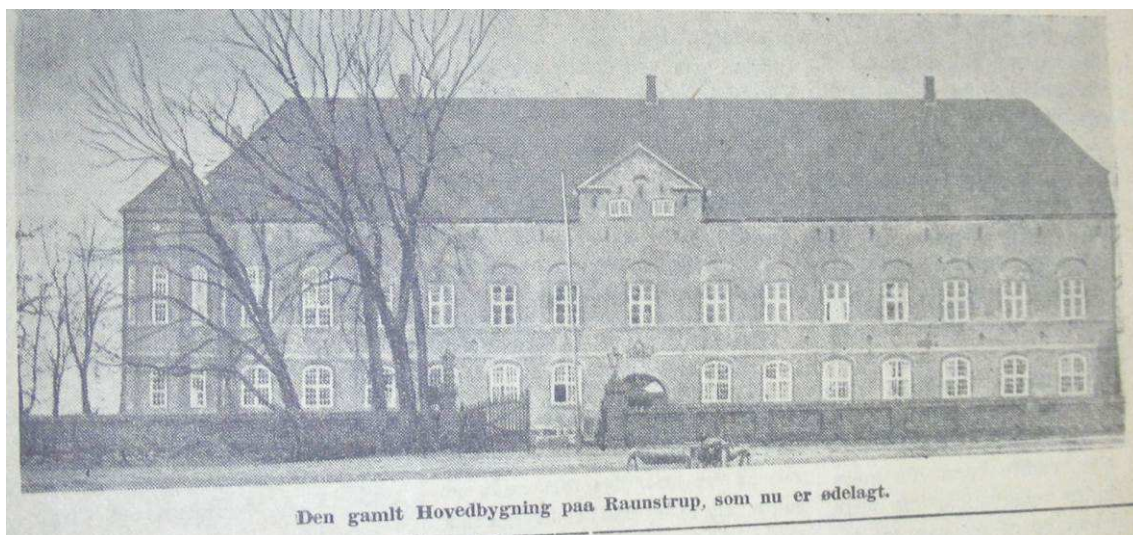
Som I kan se, ligger Holmegård hovedbygning foran os og ser fantastisk smuk ud. Den er ikke brændt ned, heldigvis for det. Manden som byggede Holmegård, Claus Daa, ejede en anden herregård som ligger ca. 20 km herfra, Raunstrup. I meget langt tid var de to herregårde i samme families eje. Det er en brand på Raunstrup jeg nu skal fortælle om.

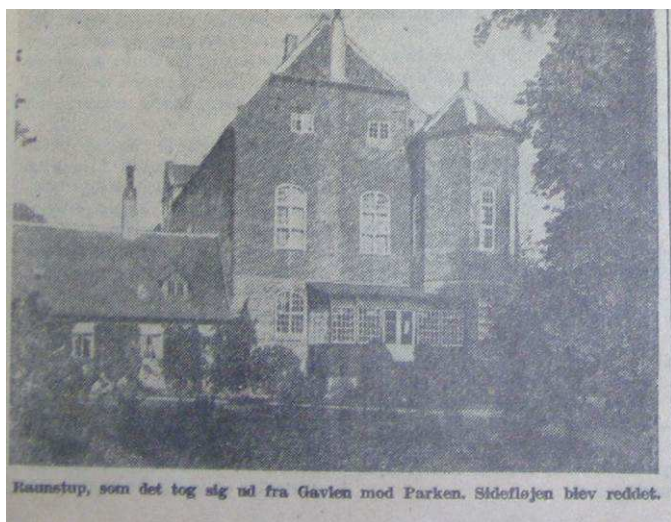
Vinteren 1947 var en af de koldeste gennem tiderne og februar var den koldeste i Danmark nogensinde. Det havde ikke været sådan som den vinter vi lige har oplevet med masser af sne som blev liggende i månedsvis. Nej det var bare ishamrende kold. Om dagen var temperaturen - 7 grader når det var varmest, og om natten helt ned til - 21 gr. Der var ikke meget sne, det var mere som om landet var blevet til en stor dybfryser, alt frøs til is.

Rauvnstrup var en kæmpe stor herregård bygget af mursten. Familien der ejede den i 1947 boede der ikke på det tidspunkt. De boede på en anden herregård de ejede. Så Rauvnstrup var tømt for alle de fine møbler og malerier man ellers finder i sådan et hjem.

Den vinter var familien Hansen, Rauvnstrups nye lejer, flyttet ind i en lejlighed i hovedbygningen. Manden var Kaptajn løjtnant Gustav Holger Hansen, og han gjorde tjeneste ved en grænsepost, så han boede der ikke til dagligt. Hustruen hed Verona Hansen og hun var billedkunstner. De havde tre børn.

Meget tidligt om morgenen, kvart i fire den 19. februar, vågnede Frede Pedersen, som boede umiddelbart ved hovedbygningen ved han hørte et vældigt brag. Han stod straks op og løb udenfor. Han så til sin forfærdelse enorme røgskyer slå op fra herregårdens hovedbygning. Frede vidste at Hansen-familien boede i en lejlighed i bygningen og at nogen var hjemme. Han løb over til godsinspektørens hus som lå tæt ved for at slå alarm. Godsinspektør Greve havde også hørt braget og havde ringet efter brandvæsnet i Næstved. Sammen ilede de over til hovedbygningen for at se efter Fru kaptajn løjtnant Verona Hansen. De mødtes af et flammende ildhav og det var umuligt at passere porten. Braget der havde vækket dem havde været taget, som allerede opslugt af flammer bragede ned igennem etagerne. Også andre som var blevet vækket af larmen løb til for at hjælpe.

20 minutter efter Brandvæsnet i Næstved fik alarmoprøringen var de ved Rauvnstrup. 4 motorsprøjter og 14 brandmænd var klar til at tage kampen op mod ilden. Rauvnstrup har ikke nogen voldgrav fuld af vand, som Holmegård har. Rauvnstrup havde en branddam. Det er en lille sø hvor brandvæsnet kan suge vand op fra til ildslukning. Men vandet i branddammen var frosset til is. Brandmændene huggede isen op men ret hurtig var det vand der var tilbage brugt op.

Senere fortalte Brandinspektør Beldring til avisen at opgaven var helt håbløs. Der var intet brandvæsenet kunne gøre, alt der kunne brænde var i brand da de ankom. Ilden var formentlig opstået allerede ved midnatstid. Det lykkedes brandmændene at forhindre ilden i at springe til nabobygningerne. Da der ikke var mere at gøre tog brandfolkene hjem i nogle timer.

Ingen havde set noget til Fru Kaptajnløjtnant Verona Hansen og hendes børn. Arbejdet med efterslukning fortsatte næste morgen og de gik i gang med at lede efter ligene. Kaptajnløjtnant Gustav Holger Hansen besøgte brandstedet om formiddagen. Her var eftersøgningen af hans kone og søn godt i gang. Det viste sig nemlig at det kun var hans hustru og den 3-årige Søren som havde været i lejligheden. Ole som var 11 år og Anne som var 8 år gik på kostskole. De havde lige været på besøg sammen med deres far for at fejre fastelavn. Faren var tilbage på arbejde. Ole og Anne var taget tilbage til deres skole dagen før branden.

Verona Hansen havde faktisk været meget syg. Lille Søren havde tilbragt 1½ år af sit korte liv hos sin gudmor fordi hans mor ikke kunne passe ham. Nu skulle de bo sammen. Desværre fik Fru Hansen det dårligt den nat og ved 23.30 tiden havde hun besøg af lægen fra Glumsø. Han gav hende en indsprøjtning. Unge mænd fra egnen og hærdede brandfolk stod i de rygende murmasser og sled i det med skovlene. og ved 10 tiden fandt man de første svage spor efter Fru Verona Hansen og et lille barn. Varsomt satte mandskabet skovlene i murbrokkerne og få minutter efter fandt man barnet liggende i sin seng og kort efter også moderen under 1½ m murbrokker og tagsten, ligeledes i hendes seng. Det tyder på at døden er indtrådt på et så tidligt tidspunkt at de er blevet røgforgiftede og således er sovet lige ind i døden.

Fru Verona Hansens Lig fundet i Dag

Det var faktisk også temmelig farligt at være i ruinen efter branden og ved middagstid rekvireredes assistance fra Næstved. Herregården havde en stor skorsten og redningsmandskabet frygtede at den ville styrte sammen over dem. Oprydningsarbejdet holdt pause medens soldater fra kasernen ville vælte skorstenen med en sprængning. Det var Officiant Stig Guldborg som var sprængningsekspert der skulle klar opgaven. Han var i færd med at klargøre sprængstof og detonatorer, da der pludseligt indtraf en uventet eksplosion. Sprængstoffet sprang af uforklarlige grunde i hænderne på ham. Stig Guldborg blev frygteligt tilredt og to andre der hjalp til blev også såret.

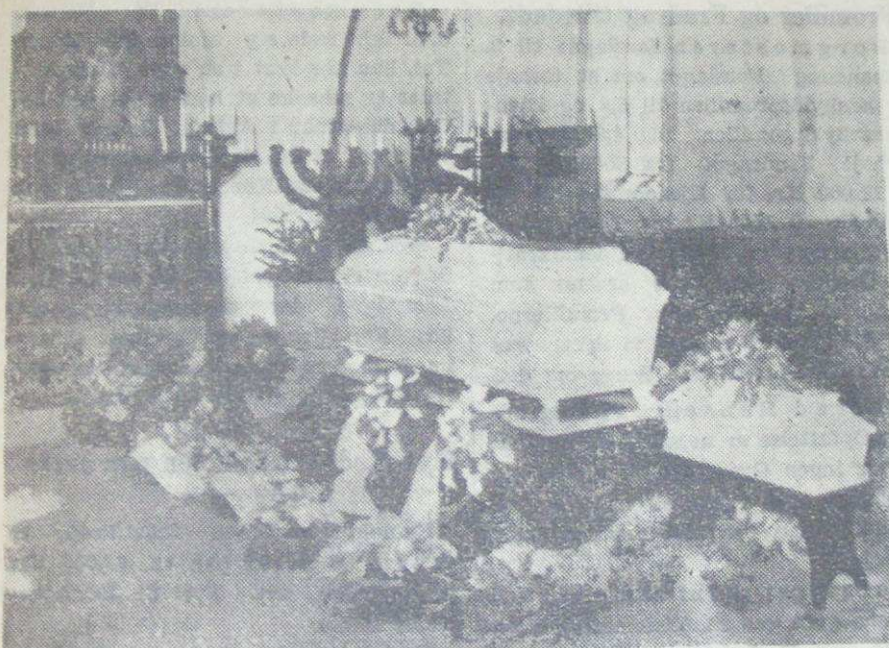
Frygtelig Ulykke under Oprydning paa Raunstrup *Officiant Guldborg alvorligt kvæstet, da nogle Tænd-Patroner eksploderede. — Ritmester Münter lettere saaret*

Stig Guldborg blev kørt i ambulance til Næstved sygehus og her kom han straks på operationsbordet. Det ene lår var brækket og lægerne var nødt til at amputere begge arme op til albuen. Næste morgen kom han til bevidsthed med hjernerystelse og var blind. Hans hustru som var gravid lå på fødeklinik i København; det må have været forfærdeligt for hende at høre om sin mands tilstand. Heldigvis fik Stig Guldborg snart synet tilbage. Blindheden var kommet på grund af chokket ved eksplosionen.

Verona Hansen og Søren blev begravet fra Herlufmagle kirke. Efter den meget gribende ceremoni blev de begravet i en stor fællesgrav. Kaptajnløjtnant Hansen takkede folk for deres medfølelse og deltagelse. I hans dybe sorg tænkte han også på Officiant Guldborg på hans sygeleje og på hans hustru.

Mor og Søn begravet i Dag i Herlufmagle

Stor Højtidelighed ved Ravnstrup-Ofrenes Jordfæstelse

De to Kister fotograferet kort før Begraveisen.

Myndighederne undersøgte brandstedet for at prøve at finde årsager til branden og mente ikke at branden var påsat. En kakkellovn var for nylig blevet sat op i stuen og i selve soveværelset havde hun to elektriske varmeovne. Det havde jo også været hundekoldt og næsten umuligt at varme stuerne op den vinter. Alt tyder på at det var overophedning af elvarmeapparaterne der var skyld i branden.

Så på Ravnstrup var det de mange måneders hård kulde der frøs vandet i branddammen til is, der var medvirkende årsag til at herregården brændt helt ned.

Der har faktisk også været en kæmpe brand her på Holmegård for ikke så langt tid siden, i 1992. Det er 18 år siden, så det kan være jeres forældre kan huske det. Her var problemet ikke at vandet i voldgraven var frosset til is men snarere det modsatte. Sommeren 1992 var nemlig den tørreste nogensinde. Fra maj til august faldt der næste ikke noget regn, faktisk gik der hele 49 døgn med ingen regn overhovedet, det er mere end halvanden måned. Alt tørrede ind og alle skulle passe på med ild udendørs. Også hjemme i folks haver skulle de passe på f.eks. med havegrillen, at der ikke lige pludselig var ild i de fuldstændig udtørrede græsplæner hvor ilden kunne sprede sig videre til parcelhuset.

Her lige bag ved mig stod en kæmpe stor staldbygning, næsten 300 år gammel og bygget i bindingsværk ligesom hovedbygningen. Fredag den 7. august 1992 ved halv tolv tiden brød der nærmest en eksplosionsagtig brand ud i staldbygningen. Der blev øjeblikkelig slået alarm til brandvæsenet. Samtidig fløj tilfældigvis et militærfly på øvelsesflyvning over. De observerede det og tog også et billede, som I kan se her.

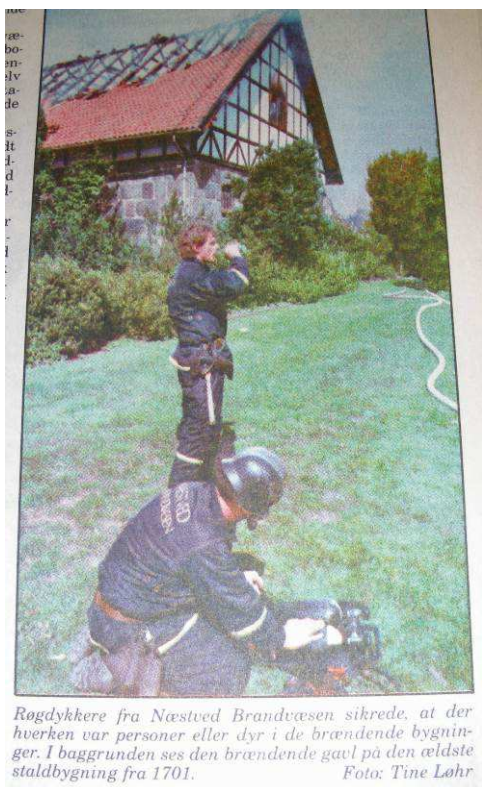
Næstved Brandvæsen havde holdt flere øvelser og havde udarbejdet mødeplaner for hvis der skete en brand her på Holmegård. Så de vidste hvad de skulle gøre og var hurtigt fremme. Der var jo også højt beredskab da man frygtede at tørken vilde give anledning til markbrande, skovbrande osv.

Staldbygningen indeholdt godsets store halmfyr. Herfra havde branden bredt sig med eksplosionsagtig hast til en stor tilstødende ladebygning, som indeholdt årets høst af 1000 tons i store halmballer. Det svarer til 4000 halmballer. Disse to bygninger var helt omspændt af flammer da Næstved brandvæsenet ankom.

Slukningskøretøjet sikrede først hovedbygningen, det var alligevel det vigtigste. Både bygningen selv og alt det fine den indeholder, er jo uerstatteligt. Medens de sørgede for at branden ikke fik fat i hovedbygningen tog brandmændene kampen op mod ildhavet bag ved mig. Ekstra mandskab fra Næstved blev også tilkaldt for at hjælpe de 35 brandmænd.

Slukningsarbejdet var vanskeligt fordi den brændende halm afgav strålevarme så det var umuligt at opholde sig indenfor 50 m fra de brændende bygninger. Der var kun lidt vand i voldgraven på grund af tørken og det kneb med at få tilstrækkeligt tryk på vandslangerne, som også blev tilstoppet af andemad og mudder. De tømte endda også vandet ud af svømmebassinet. Det var så stort et problem at få vand nok, at omkring 6 kilometer brandslanger blev hentet fra Næstved og lagt ud til Svenskegrøften i Holmegårdsmosen for at hente vand derfra. Slangerne blokerede vejene så folk måtte køre en lang omvej hvis de skulle til Haslev.

Efter et par timer var branden under kontrol, brandvæsenet gik så straks i gang med at fylde voldgraven. Hovedbygningen er opført på pæle. Hvis pælene nåede at blive tørlagt ville ilten fra luften med det samme starte en forrådnelse i pæletræet. Det var vand hentet fra Holmegårdsmosen som kom til at fylde voldgraven igen.

Efterslukningen af branden tog resten af dagen og dagen efter. Hovedbygningen blev reddet, men 3 avlsbygninger nedbrændte. Brandens årsag var formentlig en gnist fra et fremmedlegeme i en snittemaskine, der snittede halmballer til godsets store halmfyr. En stor del af årets kornhøst som var opbevaret i siloer ved brandstedet blev ødelagt, og en del landbrugsmaskiner, osv.

Ingen mennesker kom til skade ved branden på Holmegård. Året efter blev nye landbrugsbygninger rejst i stedet for de nedbrændte.

Tilbage til Stig Guldborg som mistede sine arme ved Ravnstrupbranden. Man skulle tro at livet var ødelagt for den unge mand. Jeg har et billede af ham her. Stig Guldborg mistede ikke sit gode humør og lyst til at arbejde da han mistede sine hænder. De næste 30 år af sit liv viede han til at hjælpe børn, der på en eller anden måde var handicappede, til at tro på at de kunne få et godt indholdsrigt liv. Hans datter der blev født nogle dage efter branden kom til at hedde Lykke til mellemnavn.

